

Üreme Organları Fonksiyon Bozuklukları

Hediye Arslan Özkan, Serpil Abalı Çetin

HEDEFLER

Bu bölümün çalışmasıyla aşağıdaki bilgi, beceri ve tutumlar kazanılır

Anormal uterus kanamalarını kavrayabilme

Disfonksiyonel uterus kanamalarını açıklayabilme

Dismonereyi kavrayabilme

Premenstrual sendromu değerlendirebilme

Üreme organları fonksiyon bozuklarında hemşirenin rol ve sorumluluklarını ayırt edebilme

BAŞLIKLAR

Anormal uterus kanamaları

Amenore

Menoraji-metroraji

Hipomenore

Oligomenore

Polimenore

Disfonksiyonel uterus kanamaları

Dismenore ve bakımı

Premenstrual sendrom(PMS)

ANAHTAR KELİMELE

Anormal uterus kanamaları, Amenore, Menoraji Hipomenore, Oligomenore, Polimenore, Disfonksiyonel uterus kanamaları, Dismenore, Premenstrual sendrom

AKLINIZDA BULUNSUN

Puberteyle birlikte endometriumda sıklık değişiklikler ve mensturasyon gerçekleşir. Normal bir menstrüel siklus 28 ± 7 gün, kanama 4 ± 2 gün sürer ve ortalama kan kaybı 40 ± 20 ml'dir.

Anormal Uterin Kanama (AUK) normal menstrüel siklus düzeninden sapmalara verilen genel bir tanımlamadır. Disfonksiyonel Uterin Kanama (DUK) ise organik herhangi bir neden olmaksızın genelde de anovulasyonla birlikte gelişen uterin kanamalardır.

AUK'lar için yeni sınıflama sistemi literatürde yerini almış olsa da klinikte menstrual bozukluklar için sıklıkla kullanılan terminoloji amenore, menoraji-metroraji, hipomenore, oligomenore ve polimoneredir.

Gençlik dönemlerinde yaşanan amenorenin hemşire tarafından değerlendirmesi oldukça önemlidir.

Disfonksiyonel uterin kanaması (DUK) doğurganlık çağlarının başında ve sonunda kadınlarda en sık görülen hastalıklardan biridir.

Disfonksiyonel Uterin Kanamalar, Anormal Uterin Kanamalar olarak kabul edilen menoraji, metroraji, oligomenore, polimenore vb. sorunlarla ortaya çıkabilir, ikisi arasındaki fark, DUK'ın hormonal, AUK'ın organik nedenlerden kaynaklanmasıdır.

Dismenore kadının yaşam kalitesini, günlük aktivitesini ve performansını olumsuz etkileyerek, özellikle çalışan veya okuyan kadınlarda iş günü kaybı ve devamsızlığa neden olmaktadır. Primer dismenore genç kadınlar arasında en sık görülen jinekolojik problemlerin başında gelir.

Pre-menstrüel sendrom (PMS) menstrual siklusun luteal fazında veya son yarısında ortaya çıkan, menstruasyondan 7-10 gün önce görülen, menstruasyonun başlamasıyla ortadan kalkan, fiziksel, duygusal, kognitif ve davranışlara ait öncedentahmin edilebilen bir dizi yakınma olarak tanımlanmaktadır.

Çok sayıda semptomla giden, karmaşık bir bozukluk olan Pre-menstrüel Sendromun tedavisinde önerilen teröpatik yönetimler vitamin takviyeleri, diyet değişiklikleri, egzersiz, yaşam tarzı değişiklikleri ve ilaçları içerebilmektedir.

KAYNAKLAR

- Biggs W, Demuth R: Premenstrual syndrome and premenstrual dysphoric disorder, *American Family Physician*, 84(8), 2011, p. 918-924;
- Chandran L: Menstrual disorders. eMedicine. Retrieved from <http://emedicine.medscape.com/article/953945-overview> (Erişim Tarihi:20.08.2016)
- Chen Y, Cao Y, Xie Y, Zhang X, et al. : Traditional Chinese medicine for the treatment of primary dysmenorrhea: how do Yuanhu painkillers effectively treat dysmenorrhea?, *Phytomedicine*, 20(12), 2013, p. 1095-1104.
- Coco AS: Primary dysmenorrhea, *American family physician*, 60(2), 1999, p. 489-496.
- Dickerson LM, Mazzyck PJ, Hunter MH: Premenstrual syndrome, *American family physician*, 67(8), 2003, p. 1743-52.
- Erbil N, Bölükbaş N, Tolun S, Uysal F: Evli kadınlarda premenstrual sendrom görülme durumu ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi, *Uluslar arası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 2011, p.429-438.
- French L: Dysmenorrhea, *American family physician*, 71(2), 2005, p.285-91.
- Holder A: Dysmenorrhea. <http://emedicine.medscape.com/article/795677-overview> (Erişim Tarihi: 27.07.2016)
- Htay TT: Premenstrual dysphoric disorder. eMedicine. Retrieved from <http://emedicine.medscape.com/article/293257-overview> (Erişim Tarihi:15.08.2016)
- Karanisoğlu H, Dinç H: Üreme Organ Yapı ve Fonksiyon Bozuklukları, Coşkun A, (editör). Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği El Kitabı. Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2012, p. 417-43.
- Kılıç SÇ, Sarper N, Zengin E, Gelen S A: Screening bleeding disorders in adolescents and young women with menorrhagia, *Turkish Journal of Hematology*, 30(2), 2013, p. 168.
- King TL, Brucker MC: Pharmacology for women's health. Sudbury, MA: Jones & Bartlett, 2011.
- Korkmaz Z, Saatlı HB: Anormal Uterin Kanamalar, *Türkiye Klinikleri Journal of Gynecology and Obstetrics Special Topics*, 8:4, 2015, p. 73-77.
- Lowdermilk DL., Lerry SE: (eds) Maternity&Women's Health Care, 9th Ed, Elsevier. Philadelphia, PA, USA, 2007, p. 145-57.
- Montazeri S: Non-pharmacological treatment of premenstrual syndrome, *African Journal of Midwifery & Women's Health*, 5(3), 2011, p. 148-152.

- Munro MG, Critchley HO, Broder MS, Fraser IS, FIGO Working Group on Menstrual Disorders: FIGO classification system (PALM-COEIN) for causes of abnormal uterine bleeding in nongravid women of reproductive age, *International Journal of Gynecology & Obstetrics*, 113(1), 3-13, 2011.
- Oral E, Aydoğan B: Primer amenore, *Türk Arch Ped*, 46 Özel Sayı: 92-6, 2011.
- Ortaç F, Taşkın EA, Taşkın S: Anormal Uterin Kanamalar, *Türkiye Klinikleri Journal of Surgical Medical Sciences*, 2(24), 2006, p. 68-72.
- Öztürk S, Tanrıverdi D: Premenstrual sendrom ve başetme, *Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences*, 13(3), 2010, p.57-61.
- Öztürkcan H: Menstrüel Siklus Bozuklukları, Şirin A, Kavlak O, (editörler). Kadın Sağlığı. Bedray Basın Yayıncılık, İstanbul, 2008, p. 151-71.
- Pinkerton JV: The menstrual cycle—Mood disorder tandem: Screening, diagnosis, and treatment. *OBG Management*, 23(12), 2011, p.24–30.
- Ricci SS, Kyle T, Carman S: Maternity and Pediatric Nursing, 2nd Edd, Lippincott Williams & Wilkins, NYC, 2009, p.107-18
- Schuling, KD, Likis FE.: Women's gynecologic health (2nd ed.) Sudbury, MA: Jones & Bartlett, 2013.
- SOGC ClinicalPractice Guideline, Primary Dysmenorrhea Consensus Guideline, <https://sogc.org/wp-content/uploads/2013/01/169E-CPG-December2005.pdf> (Erişim Tarihi: 01.09.20016)
- Taşkın L: Üreme Siklusu Anomalileri, Taşkın L, (editör). Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği XI. Baskı. Sistem Ofset Matbaacılık, Ankara, 2012, p.611-25.
- Yaşa C, Dural Ö: Adolesanlarda Anormal Uterin Kanamaya Jinekolog Gözüyle Yaklaşım, *Çocuk Dergisi*, 14(4):131-137, 2014.
- Yazıcı S: Perimenstrual Şikayetler ve Hemşirelik Yaklaşımı, *HSP*, 1(1):58-67, 2014.